

Japanese Kunst

Biwa

Programma 1983

Presentatie onder auspiciën van Extra European Arts, Committee for the Promotion of the non-western Arts (Maison des Cultures du Monde, Parijs; Internationales Institut für Vergleichende Musikstudien und Dokumentation, Berlijn; Centro di Ricerca per il Teatro, Milaan; Associazione Teatri Emilia Romagna, Modena; Ateliers d'Ethnomusicologie de l'A.M.R., Genève; Commonwealth Institute, Londen; Haags Gemeentemuseum; Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam; Holland Festival, Amsterdam)

Kinshi TSURUTA, satsuma biwa

Kyokusui YAMAZAKI, chikuzen biwa

PROGRAMMA:

Atsumori , voor satsuma biwa

Rashomon , voor chikuzen biwa

Pauze

Dan-no-Ura , voor satsuma biwa

Ibaraki , voor chikuzen biwa

Den Haag, Hot Theater	: 16, 17 juni 1983	aanvang: 20.30 uur
Amsterdam, Tropeninstituut	: 18 juni 1983	aanvang: 20.15 uur
Dordrecht, Het Hof	: 19 juni 1983	aanvang: 12.00 uur

Het programma-onderdeel Japanse Kunst in het Holland Festival 1983 is mede mogelijk gemaakt door de steun van het Prins Bernhard Fonds.

Atsumori

In het jaar 1184 brak er in Japan een burgeroorlog uit, waarin de Genji familie een einde probeerde te maken aan de heerschappij van de Heike familie. Het lied handelt over de strijd op het slagveld tussen Atsumori van de Heike familie en Kumagai van de Genji familie. Atsumori is door de vluchtende troepen achtergelaten en wordt door Kumagai uitgedaagd voor een gevecht. Kumagai weet Atsumori te overmeesteren en knielt over hem heen om hem te doden. Als hij het gezicht van Atsumori ziet, dat onder een helm verborgen was geweest, wordt hij vervuld van medelijden: Atsumori heeft dezelfde leeftijd als zijn eigen zoon. Kumagai speelt met de gedachte om Atsumori te laten gaan, maar onder het oog van zijn medestrijders is dit onmogelijk. Dit is het verhaal van het nutteloze leven van een krijger die zijn tranen bedwingt en een einde maakt aan een jong leven.

Rashomon

In het jaar 794 werd, in opdracht van keizer Kanmu, de poort van Rashomon gebouwd door vooraanstaande kunstenaars uit Hida. Volgens de legende werd de poort bewoond door een demon, zodat niemand zich na het invallen van de schemering in de buurt ervan waagde. Het lied beschrijft de strijd tussen Watanabe no Tsuna en de demon. Na een hevig gevecht slaagt hij erin een arm van de demon af te hakken.

Dan no Ura *

In het jaar 1185 laait de strijd tussen de Heike familie en de Genji familie opnieuw op. Het gevecht speelt zich af op zee, waar het Heike leger aanvankelijk in het voordeel is. Nadat er versterking is gekomen, weet het Genji leger zijn tegenstander echter te verslaan. De zeer jonge keizer Antoku en zijn hofhouding worden gedood. Zij krijgen een zeemansgraf, begeleid met de woorden 'Er zal een andere hoofdstad zijn, ergens onder de golven'.

Ibaraki

Deze legende is ongeveer 1000 jaar oud, en handelt over de demon wiens arm was afgehakt door Rashomon. Watanabe no Tsuna heeft besloten een week door te brengen met het bestuderen van Boeddhistische geschriften. Hij wordt gestoord in zijn meditatie, als de komst van zijn tante wordt aangekondigd. Omdat zij van zeer ver komt, besluit hij haar te ontvangen. In een van de kamers ontdekt zij de afgehouden arm en langzaam verandert zij in de verschrikkelijke demon.

* Dit stuk is gecomponeerd door Kinshi TSURUTA

Kinshi TSURUTA werd in 1911 geboren in Hokkaido. Op zevenjarige leeftijd begon zij met het bespelen van de **satsuma biwa**. Kinshi TSURUTA is niet alleen een vooraanstaand vertolkster van traditionele satsuma biwa-muziek, ook stukken van eigentijdse Japanse componisten maken deel uit van haar repertoire.

In 1966 speelde zij de première van 'Eclipse', gecomponeerd door Toru TAKEMITSU, en in 1967 de première van 'November Steps' van dezelfde componist, tijdens een uitvoering in New York ter gelegenheid van het 125-jarige bestaan van de New York Philharmonic. Daarna speelde zij deze werken op podia over de hele wereld. Voor haar verdiensten ontving Kinshi TSURUTA verschillende belangrijke prijzen en onderscheidingen.

Kyokusui YAMAZAKI begon haar studie op de **chikuzen biwa** toen zij 10 jaar oud was. Op achttienjarige leeftijd werd zij benoemd tot directe opvolgster van Kuokuso TACHIBANA, lid van de familie aan het hoofd van de TACHIBANA-school.

Sinds 1967 is Kyokusui YAMAZAKI hoofddocente aan deze chikuzen biwa-school, waarvan zij tevens vice-voorzitter is. Daarnaast is zij voorzitter van de Japanse Biwa Muziek Associatie. Evenals Kinshi TSURUTA ontving zij enkele belangrijke prijzen en onderscheidingen.

De **biwa** is een betrekkelijk platte, druppelvormige luit, die met een zwaar plectrum getokkeld wordt.

Het **satsuma biwa**-genre is zeer waarschijnlijk in de 16e eeuw ontwikkeld door Tadayoshi SHIMAZU, een landheer van Satsuma, die muziek componeerde voor een kleine biwa als begeleiding voor een soort krijgshaftige liederen.

Het **chikuzen biwa**-genre is ontwikkeld in het noorden van het eiland Kyûshû. Deze traditie is deels geïnspireerd door muziek voor de **satsuma biwa** en voor de shamisen (een luit met een lange hals die getokkeld wordt).